

Scato Jan Gockinga is geboren op 6 oktober 1926 in Rangoon (Birma). Hij was de zoon van jvr. Cordula Henriëtte Judith Meyer (1898 - 1970) en jhr Henri Corneille Wolter Gockinga (1892-1978). Ze zijn op 24 november 1925 getrouwd. Scato had een zusje Mies (23 november 1927).

Ze woonden onder andere in Rangoon (Birma), Batavia, Surabaya en Sebang. Zijn vader was een agent van de Koninklijke Paketvaart-Maatschappij (KPM). Op 23 december 1938 verrichtte zijn moeder de doop van het motortankschip PANEH te Sabang. Mies en Scato waren voor de oorlog leerling op de Planters School Vereeniging in Brastagi.

**De Heer en Mevrouw
Jhr. H. C. W. GOCKINGA—Meijer
geven kennis van de geboorte van
hun Zoon 47726.8
SCATO, JAN.
Rangoon (Burma), 6 October 1926.**

Scato is één van de jongens die in juni 1942 met Scoutingactiviteiten beginnen in Kamp Brastagi. Op 11 augustus wordt de Pioniergroep opgericht. Zijn zus Mies was in kamp Brastagi pionierster bij de pioniersgroep Tahepia. Zijn moeder werd op 21 januari 1943 geïnstalleerd als assistent padvindsterleidster. Op 31 mei 1943 moest hij samen met de andere oudste jongens naar het mannenkamp Soengei Sengkol. In dit kamp ontstond de Prins Bernhardgroep onder leiding van Hopman Hahn en Vaandrig Hoogeveen en Scato werd hier lid van.

Mies en Scato werden met hun moeder geïnterneerd in kamp Brastagi. Scato zat in Harrison's en Mies met haar moeder in afdeling 2 van het hoofdgebouw. Brastagi was een gemengd Japans interneringskamp op Noord-Sumatra, 60 km ten zuiden van Medan aan het Toba-meer. Het kamp was ondergebracht in het gebouwencomplex van de Planters School Vereeniging Brastagi, de bungalow van Harrison & Crosfield en Huize Tameling. De vrouwen en kinderen die op de hoogvlakte rondom Brastagi en Kaban Djahe verbleven en enkele oudere mannen werden geïnterneerd in de kostschool waar normaal accommodatie was voor 200 kinderen. De kampleiding was Nederlands. Op 16 april 1942 opende het kamp en waren er 939 mannen, vrouwen en kinderen gevangen. Na de eerste chaotische weken vond iedereen een plekje. Vrouwen en meisjes sliepen bij elkaar in de voormalige klaslokalen en kinderslaapzalen, jongens ouder dan 8 jaar sliepen apart. Het kamp bestond uit een groot hoofdgebouw, rondom een binnentuin gebouwd, met aan de ene kant de lagere school met een zeer ruim gymnastieklokaal en het kleinere HBS gebouw. Aan de andere kant van het hoofdgebouw stond het nieuwe meisjeshuis, ziekenhuis en het z.g. straatje, waar een aantal gebouwde huisjes voor de onderwijzers waren, een voetbalveld en een klein park, het Vondelpark.

Voor de oorlog was er al een Scoutinggroep in Brastagi. Na de Japanse bezetting stopten de Scoutingactiviteiten. In het geheim vormde Akela van Braningen met een aantal jongens de Pioniersgroep met de patrouilles Arenden en Panters. Eind juni 1942 hadden ze de eerste opkomst. Scato Gockinga werd patrouilleleider van de panters en Frits

de Meyere van de arenden. Frank van Bovene van Gent, Hans Smit, Wim Hiddema, Robbie Beets, Freddy van de Woesteijne, Louis Serre, André Wegener Sleeswijk, George en Jan Kelderman werden lid. Begin augustus werden Hans ten Velde, Scato, George en Jan als de eerste verkenners geïnstalleerd.

Om de jongens en meiden in het kamp wat om handen te geven lukte het Akela van Braningen van de Nederlandse kampleiding toestemming te krijgen 'officieel' met Scoutingactiviteiten te starten. Scouting werd in principe door de Japanners verboden, maar soms wel oogluikend toegestaan. Gedurende de oorlog waren ze soms strenger en soms meegaander. Op tien augustus 1942 werd de Afdeling Brastagi opgericht en op 11 augustus begon formeel de Pioniersgroep. Jacobus Meyerink werd hopman. Op de 25e volgden weer een aantal installaties, waaronder Jan Bouwens als vaandrig en Ely Lysen. De groep krijgt vier patrouilles, naast de Panters en de Arenden beginnen ook de Herten en de Tijgers. George wordt patrouilleleider van de tijgerpatrouille. Op 22 augustus start een tweede groep omdat er ondertussen 66 jongens zijn die lid willen worden.

Het afdelingsbestuur werd gevormd door Hopman Meijerink, Oehoe Oomen (Kabouters), Akela Hoek (welpen), Akstra De Lavalette (padvindsters) en Akela van Braningen als secretaresse. Naast de twee verkennerstroepen, waren er voor de jongens twee welpenhordes. Voor de meisjes werd gestart met 2 kabouterkringen en twee meisjestroepen: Skoth (Steeds klaar om te helpen) en Opino (Opgericht in Oorlogstijd). Ze hadden khaki uniformen maar de patrouillelinten waren het enige Scouting kenmerk. In september 1942 wordt ook gestart met de pioniersgroep Tahapia. Mies werd op 18 september 1942 geïnstalleerd als één van de pioniersters. Later wordt een tweede pioniersgroep, de Fakkels, opgericht. Op 17 februari 1943 ontvingen leidsters Theodora Put tijdens een ceremonie de naam Awanda (fakkeldrager) en Van Braningen kreeg de naam Hiawatha (de vuuronderhouder).

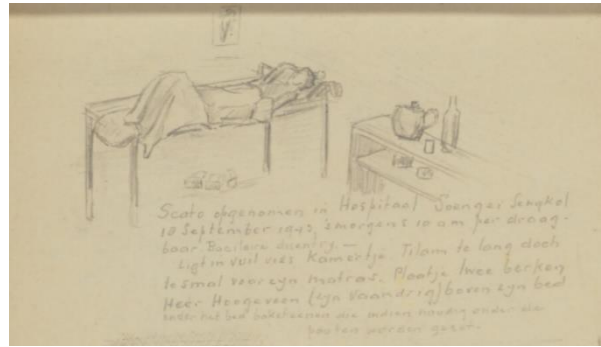
In september 1942 timmerden de jongens een hoek in de gymzaal om apart te kunnen zitten met de troepraad. "De Wigwam" werd het centrum van de afdeling Brastagi, met een deur die zelfs een goed slot had. Negen zware houtblokken om een echt brandend imitatie kampvuur verhoogden de gezelligheid. Het portret van Baden-Powell vond een plaatsje aan de muur op een blauwe jamboree-das. Op de 28^e wordt De Wigwam ingewijd. In oktober werden van twee oude jurken vlaggen gemaakt voor de verschillende onderdelen.

Op 22 december 1942 werden de geïnterneerden uit het Dokter Fonds ziekenhuis in Pematang Siantar overgebracht naar Brastagi. Er kwamen bijna 700 mensen bij. De scouts hielpen mee iedereen naar hun slaapverblijf te wijzen en spullen te dragen. Alle lessen op school en bijeenkomsten werden verboden en de lokalen werden gebruikt voor de huisvesting. Mede door de toestroom van de nieuwe bewoners bleek in januari 1943 Scouting zo populair dat er ondertussen 3 jongenstroepen, 4 welpenhordes, 3 meisjestroepen, 4 kabouterkringen en een pionierstersstam waren, samen ruim 450 leden. Scato hiep als senior patrouilleleider hopman Meijerink die zijn handen vol had aan drie troepen. Hij haalde zijn tweede klas. De moeder van Scato werd op 21 januari 1943 geïnstalleerd als assistent padvindsterleidster.

Op 31 mei 1943 moesten de oudste jongens naar het mannenkamp Soengei Sengkol. Onder de groep zaten de patrouilleleiders en verkenners van het eerste uur. Scato was hier bij. Hopman Hahn en Vaandrig Hoogeveen waren met een padvindergroep, de Prins Bernhardgroep, gestart en Scato en Frits werden hier in ieder geval lid van. De kans is groot dat alle scouts die uit Brastagi kwamen hierbij aansloten. De start was zeer enthousiast, maar dit enthousiasme

werd ernstig onderdrukt door een geweldige tegenwerking van de kampleiding, natuurlijk onder pressie van de Jap. Ondanks dit is er in het geheim altijd doorgewerkt en slaagde men er zelfs in kampvuren en installaties te houden. In dit kamp was ook de vader van Scato geïnterneerd. Scato werd op 18 september 1943 in het ziekenhuis van het kamp opgenomen omdat hij dysenterie had.

In oktober 1944 werd dit kamp ontruimd en vertrokken de geïnterneerden naar kamp Si Rengorengo. Het kamp Si Rengorengo lag ongeveer 10 km van Rantau Prapat, midden in de rubberbossen aan de Bila-rivier, volkomen geïsoleerd van de buitenwereld. Er waren geen kampongs in de buurt en de omgeving was moerassig. Het kamp was ondergebracht in barakken.

Scato, zijn vader en zijn moeder hebben tijdens de oorlog een dagboek bijgehouden.

Meer informatie

[Ontdek beeldhouwer, schilder, aquarellist Cordula Gockinga \(rkd.nl\)](#)

[Carel Adriaan Jan Meijer - Wikipedia](#)

[Achter-kawat-en-Gedek.pdf \(s-i-d.nl\)](#)

[Dokter Fonds Ziekenhuis Medan \(japaneburgerkampen.nl\)](#)

[BRASTAGI \(japaneburgerkampen.nl\)](#)

Brastagi kampbewoners 1942-1945

[Brastagi - Wikipedia](#)

[Soengei Sengkol Medan \(japaneburgerkampen.nl\)](#)

[Si Regnorengo Rantau Prapat \(japaneburgerkampen.nl\)](#)

[Aek Pamienke Rantau Prapat \(japaneburgerkampen.nl\)](#)

[Aek Pamienke - Wikipedia](#)

Logboek Opinotroep (via van Braningen)

[Archieven.nl - 690 Gockinga, S.J. \(NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies\)](#)

[Archieven.nl - 675 Gockinga, jvr. C.H.J. \(NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies\)](#)

[Archieven.nl - 135 Gockinga, jhr. H.C.W. \(NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies\)](#)

Noord Sumatra in Oorlogstijd deel 1942 - uitgave van Stichting Noord Sumatra Documentatie

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.